

Головна » Життя » Суспільство

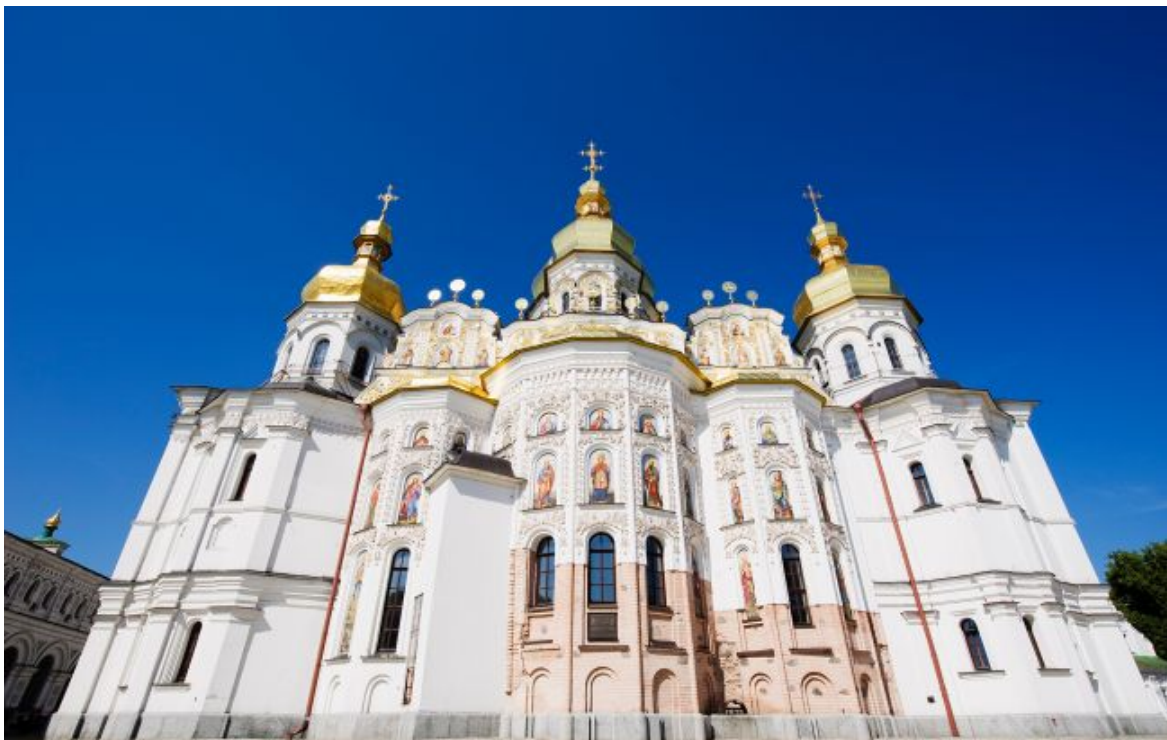
Лавра без "руського міра": як святиня звільнилась від МП і в чому цінність Успенського собору

14:02 15.06.2026 Пн
⌚ 6 хв

Заповідник відновлює свою українську історію, однак представники МП очікують на "реванш"

ВАСИЛИНА КОПИТКО

Успенський собор є головним храмом Києво-Печерської лаври (фото: РБК-Україна/Віталій Носач)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з [РБК-Україна у Google](#)

В ніч на 15 червня Росія атакувала Успенський собор Києво-Печерської лаври. Внаслідок атаки спалахнула сильна

пожежа, яка призвела до суттєвих пошкоджень святині.

[РБК-Україна](#) розповідає, як Лавра звільнилась від 300-літнього панування Московського патріархату і зараз повертає свою справжню історію - головні тези [інтерв'ю директора Національного заповідника "Києво-Печерська лавра" Максима Остапенка](#).

Головне:

- **Лавра як економічний та пропагандистський модуль:** До деокупації територія функціонувала як автономний центр без державного контролю, де діяли готелі, магазини та потужні пропагандистські студії, що працювали за вказівками спецслужб РФ.
- **"Семантична війна" в соборі:** МП намагався перетворити храм на осередок "руського міра" через розписи в Андріївському приділі, де зображено проросійських церковних діячів та святого Серафима Саровського - покровителя ядерної зброї РФ.
- **Юридичний супротив:** Представники МП гальмують передачу майна державі через масові прописки монахів у державних приміщеннях, розраховуючи на реванш після поразки України.
- **Духовний маркер:** Прихід ПЦУ кардинально змінив атмосферу святині: замість напруги та проросійських провокацій Лавра стає місцем української молитви, де формується нове покоління вільних вірян.
- **Стратегічне бачення:** Заповідник трансформується в інтелектуальний та духовний хаб, який до свого тисячолітнього ювілею має стати "маяком" нації - вільним простором, що базується на правді, історії та європейських цінностях.

Боротьба за ідентичність: 300 років "церковної окупації"

Росія століттями використовувала Лавру як інструмент поневолення України. До 1686 року святиня була підпорядкована безпосередньо Константинополю, але згодом опинилася під владою Москви, яка почала нівелювати українську ідентичність.

Імперія нав'язувала свої легенди та імена, прагнучи привласнити символи, якими можна скріпити неоімперську ідею. Повернення Лаври - це відновлення історичної справедливості та зв'язку з тисячолітньою спадщиною київських князів, козацьких гетьманів та видатних українських діячів.

Процес деокупації включає відновлення історичної правди про афонського монаха Антонія, роль київських князів та гетьманів, які насправді формували спадок Лаври, до того як імперія почала спотворювати його через фальсифікацію наративів та перейменування постатей.

"Нижня Лавра" як модуль російського впливу

За словами очільника заповідника, деокупація території

комплексу є одним із найскладніших завдань. МП перетворив "Нижню Лавру" на автономний економічний модуль: на території працювали готелі, магазини та цехи, які не підпорядковувалися державним органам.

Окрім того, тут функціонували потужні центри пропаганди, де під диктовку патріарха Кирила та спецслужб РФ створювався ідеологічний контент.

На картах Google досі можна побачити написи на об'єктах Лаври "Відділ пропаганди Московського патріархату в Україні".

Читайте також: [Лавра у вогні. Як виглядає Успенський собор після прильоту](#)

Процес повернення святині в управління держави гальмується через численні судові позови та спроби опонентів затягнути час.

Представники МП використовують різні юридичні маніпуляції - близько 70 монахів було прописано у державних приміщеннях, щоб довести нібито своє право на користування ними як приватним житлом.

Остапенко це називає "вичікувальною поведінкою" - МП розраховує на поразку України та подальший реванш.

Російські пропагандистські матеріали, які виявили у Лаврі (фото: РБК-Україна/Віталій Носач)

Семантична війна в Успенському соборі

Головний храм Лаври - Успенський собор. В 1941 році він був майже повністю знищений (його замінували НКВС і підірвали, коли німці захопили Київ, - Ред.). Залишилася тільки одна восьма частина. Основна маса стін була зруйнована, хоча фундаменти і нижній рівень частково зберігся. Особливо у вівтарній частині.

Читайте також: [Києво-Печерську лавру закрили для відвідувачів, Епіфаній відреагував на удар РФ](#)

У 2000-му храм відбудували. Основна концепція відновлення полягала у поверненні храму вигляду "українського козацького" або "мазепинського бароко" XVII-XVIII століть, яке свого часу було знищене імперією та замінене на російський класичний стиль.

І навіть попри те, що Успенський собор відродили вже за часів незалежності України, під час "правління" УПЦ МП у Лаврі продовжували насаджувати ворожі маркери.

Успенський собор (фото: РБК-Україна/Віталій Носач)

В Андріївському приділі перед самим початком повномасштабного вторгнення було зроблено розписи в імперському стилі, що прославляють російську традицію та діячів, які пов'язані з підтримкою російського мілітаризму.

Зокрема, Серафима Саровського, який є покровителем ядерної зброї в РФ. Крім того, у соборі також зобразили так званого Пашу Мерседеса та Митрополита Онуфрія.

Максим Остапенко класифікує це як елемент "семантичної війни". За його оцінкою, ці розписи готували як частину резиденції для патріарха Кирила, де він мав би служити після захоплення Києва, щоб продемонструвати остаточне підкорення України.

Тепер перед заповідником стоїть складне питання: чи залишити ці "шедеври" як доказ ворожої пропаганди, чи повністю очистити від них храм, аби він відповідав своїй первісній ідентичності.

Російський святий Серафим Саровський - покровитель ядерної зброї - зображений в Андріївському приділі (фото: РБК-Україна/Віталій Носач)

Зміни в духовному житті та ПЦУ і юридичні баталії

З приходом Православної Церкви України атмосфера в Лаврі відчутно змінилася. Віряни, які приходять на молитву, тепер - це люди з позитивною енергією, родини з дітьми, все частіше звучить українська мова.

За словами Остапенка, зникла атмосфера напруги, характерна для епохи МП, коли сюди масово приїздили "паломники" з Росії та Білорусі, які відверто знущалися з усього українського.

Перша служба українською мовою на Різдво 2023 року в Успенському соборі стала символічним початком вільної молитви після трьохсот років окупації.

Церква Спаса на Берестові: пам'ять про засновника Москви

Особливо цінною на території Лаври є церква Спаса на Берестові - місце поховання родини Володимира Мономаха. Саме тут, за історичними даними, спочиває Юрій Долгорукий - засновник Москви. Історики тут знайшли близько 700 поховань, однак серед них Долгорукого поки не ідентифікували.

Росія десятиліттями намагалася викупити цю церкву або отримати контроль над нею. Однак Україна не передала права власності на цей об'єкт.

У храмі збереглися унікальні фрески та графіті XII століття, а також фрески, які замовив митрополит Київський і всієї Русі, архімандрит Києво-Печерської лаври Петро Могила у 1630-х роках.

Церква Спаса на Берестові (фото: РБК-Україна/Віталій Носач)

Майбутнє: світова святиня та духовний дороговказ

Максим Остапенко бачить Лавру як інтелектуальний та духовний центр, де музейна робота поєднується з відродженням української духовної традиції.

Це місце має стати простором свободи, де кожен українець відчуває власну причетність до величного пантеону історичних особистостей, які будували державу, розвивали науку, мистецтво та захищали наші землі.

Максим Остапенко мріє, що вже через двадцять п'ять років Лавра відсвяткує тисячолітній ювілей як святиня, що остаточно розірвала імперські пута. Вона повинна стати потужним "маяком" для нації, який вказує напрям розвитку України як вільної, європейської держави з глибоким корінням.

Російський удар по Києву в ніч проти 15 червня

Нагадаємо, що **вночі 15 червня Росія здійснила масований комбінований удар по Києву** - постраждали житлові будинки, пам'ятки архітектури та люди. Серед жертв атаки є поранені. **Від нічної атаки на столицю постраждало 30 осіб**, станом на зараз.

Окрім Києво-Печерської лаври, також **значних пошкоджень зазнала кіностудія імені Довженка**. Вогонь знищив найбільшу і найстарішу костюмну колекцію України.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Київ

ЮНЕСКО

Обстріл Києва

Інтерв'ю

НОВИНИ

У Києві зростає кількість загиблих внаслідок атаки РФ

АНАЛІТИКА

Дмитро Сидоров
кореспондент РБК-Україна

**Мільярди Абрамовича.
Чому кошти від продажу
"Челсі" досі не в Україні**

НОВИНИ

Новини України

Війна в Україні

Економіка

Світ

Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

Економіка

Фінанси

Авто

Tech

Енергетика

Біла економіка

АНАЛІТИКА

Статті

Інтерв'ю

Точка зору

ЖИТТЯ

Гроші

Зміни

Освіта

Суспільство

РОЗВАГИ

Шоу бізнес

Поради

Гороскопи

Свята

Цікаве

Спорт

LIFESTYLE

Психологія

Їжа

Подорожі

Здорове життя

Мода та краса

 РБК-УКРАЇНА

[Про компанію](#)

[Редакційна політика і стандарти](#)

[Як стати нашим автором](#)

[Правила користування](#)

[Правова інформація](#)

[Політика конфіденційності](#)

[Контакти](#)

[Команда](#)

[Вакансії в РБК-Україна](#)

[Розмістити рекламу](#)

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка portalу - <https://www.rbc.ua>. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.